УДК 339.188.4

П.В. ТКАЧУК, Л.Г. НІКОЛАЙЧУК

*Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного*

М.Д. ТКАЧЕНКО

Національна академія Національної гвардії України

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

P. TKACHUK, L. NIKOLAICHUK

*Hetman Petro Sahaidachnyi
National Army Academy*

M. TKACHENKO

National Academy of the National Guard of Ukraine

WAYS TO IMPROVE THE MATERIAL SUPPORT SYSTEM IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-15-21>

Мета. Реорганізація системи речового забезпечення частин і підрозділів Збройних Сил України, є складним і по своїй суті важливим питанням тому, що одним із гарантів успіху виконання військами завдань з оборони держави, захисту її територіальної цілісності та недоторканості і суверенітету, є наявність такої системи, яка б ефективно функціонувала як у мирний час так і у особливий період. Тому метою нашого дослідження були теоретичний пошук, аналіз літературних джерел з галузі речового забезпечення та визначення напрямів покращання його функціонування в Україні.

Методика. При написанні статті були використані такі методи дослідження, як теоретичний пошук, логічне узагальнення та системний підхід.

Результати. Актуальність питання удосконалення системи речового забезпечення Збройних Сил України полягає у переосмисленні її значення, насамперед, в умовах мирного часу. В умовах сучасної війни значно зросли роль і значення організації речового забезпечення. Це підтверджується досвідом бойових дій у ході проведення антитерористичної операції яка показує, що ступінь речового забезпечення бойових частин та підрозділів Збройних Сил України визначалася за їх задумом.

Тому, у теоретичному плані вивчення призначення, складу, можливостей сил та засобів речового забезпечення, основ їх застосування у ході сучасних операцій, а також

визначних питань їх організації становлять актуальне завдання для органів управління, що організовують речове забезпечення Збройних Сил України в операціях.

Результатами нашої роботи стало визначення найважливіших шляхів удосконалення речового забезпечення.

Наукова новизна. В сучасних умовах до військового та спеціального одягу пред'являються принципово нові тактичні та технічні вимоги. Якщо в недалекому минулому основна увага приділялася захисту військовослужбовців від несприятливих кліматичних умов, то на сьогодні, при розробленні польового обмундирування ставиться першочергова задача захисту особового складу від комплексу вражаючих факторів сучасної зброї. Створення нових зразків бойової техніки, зброї та оснащення ними Збройних Сил України передбачає розробку та створення цілого ряду нових засобів та деталей спеціального та захисного одягу.

Практичне значення. В сучасних умовах ведеться пошук нових методів і форм матеріального забезпечення військ, а також створення достатніх умов для забезпечення необхідного рівня комфорту для військовослужбовців Збройних Сил України. У статті розглянуто існуючий військовий одяг, надано інформацію про нові розробки та запропоновано перспективні напрямки для його вдосконалення.

Ключові слова: система речового забезпечення, організація матеріального забезпечення, бойова частина, особливий період, спецодяг, вимоги.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В складних умовах сьогодення, сучасна армія повинна бути здатною діяти достатньо швидко в розподілі необхідних для виконання завдань за призначенням ресурсів. Така можливість є в умовах розвиненої матеріально-технічної підтримки.

Сучасні тенденції розвитку форм та методів збройної боротьби висувають свої вимоги до теорії та практики тилового забезпечення частин та підрозділів, змушуючи шукати більш сучасні форми та способи матеріального забезпечення частин Збройних Сил України (ЗСУ) у їхньому повсякденному житті та під час виконання ними завдань за призначенням [1, 2].

Аналіз останніх досліджень у яких започатковано вирішення проблеми. Ведення бойових дій показало, що велика увага приділяється підготовці системи логістичного забезпечення до дій у збройних конфліктах, операціях із врегулювання кризової ситуації на території Донецької та Луганської областей.

Своєчасне й повне матеріальне забезпечення військ (сил) - важливий фактор, від якого безпосередньо залежить бойова готовність і спроможність вести бойові дії.

Одним із основних видів матеріальних засобів є речове майно, а забезпечення військ ним покладено на речову службу.

Отже, речове забезпечення є одним з основних видів логістичного забезпечення та полягає у своєчасному та повному забезпеченні речовим майном за встановленою номенклатурою та нормами, а також організації банно-прального обслуговування військ з метою підтримки постійної бойової готовності військових частин, створення нормальних побутових умов для особового складу . та збереження його здоров'я.

Для логістичного забезпечення характерна безперервність процесу задоволення потреб військ, воно організовується та здійснюється при підготовці та ході бою (операції), при пересуванні військ та розміщенні їх на місцевості, а також в інших умовах бойової та повсякденної діяльності. Існуючий стан системи речового забезпечення вимагає проведення невідкладних заходів щодо її удосконалення та приведення у відповідність до сучасних вимог, характеру економічного розвитку ЗСУ і держави, економічних умов, вирішенню завдань забезпечення здатності ЗС України надійно забезпечити суверенітет України, її територіальну цілісність і захист національних інтересів. Відсутність науково-методологічної основи її вдосконалення на сучасному етапі призводить до суперечності в задоволенні потреб ЗСУ наявними силами і засобами у існуючих умовах.

Незважаючи на труднощі з фінансуванням, а також остаточної невизначеності у підходах до організації всебічного забезпечення ЗСУ розвиток системи речового забезпечення ведеться за напрямками:

- реформування органів управління всіх рівнів з технічного оснащення, взаємовідносин та принципів роботи;

- централізації управління процесами забезпечення, виключення дублювання функцій та завдань;

- реорганізації та розвитку інфраструктури ;

- створення та впровадження автоматизованих систем з відповідним програмним забезпеченням;

- удосконалення порядку виконання заходів з речового забезпечення частин та підрозділів у мирний та на воєнний час;

- відновлення непорушних запасів матеріально-технічних засобів по речовій службі [3, 4].

В даний час, по суті, кожен вид збройних сил і кожен рід військ, будь-який спеціаліст, пов'язаний з обслуговуванням бойової техніки, потребують свого

специфічного одягу. Таким чином, поява нових зразків зброї, реформування видів ЗС, їх подальший розвиток та вдосконалення не лише збільшують обсяг поставок, а й викликають значну якісну зміну потреб ЗС у речовому майні. Усе це підвищує значення матеріального забезпечення військ, багато в чому ускладнює роботу речової служби нині і висуває до неї нові, підвищені вимоги, а основним завданням речового забезпечення є сучасне, безперебійне та повне забезпечення військ речовим майном за встановленими нормами.

Виконання цього завдання досягається визначенням потреби у речовому майні, розробкою раціональних норм забезпечення, своєчасним витребуванням та організацією закупівель речового майна, організацією його збереження, плануванням постачання на науковій основі та проведенні інших заходів.

Всі ці заходи не потрібні без чіткої класифікації речового майна, що налічує сотні найменувань та нормування матеріального забезпечення збройних сил.

Зовнішній вигляд військовослужбовців – це свого роду візитна картка держави, атрибут, який відрізняє військовослужбовця від цивільної особи. У воєнний час, згідно чинних міжнародних угод військова форма одягу являється одним із елементів, який характеризує учасників бойових дій, як комбатантів.

Військова форма одягу зазнавала змін в результаті розвитку озброєнь, оснащення ЗС технікою, удосконалення форм та методів ведення збройної боротьби.

Якість забезпечення військ речовим майном безпосередньо впливає на стан бойової готовності частин і підрозділів та на хід бойових дій [2, 5-11].

Цілі статті. Теоретичний пошук, аналіз літературних джерел з галузі речового забезпечення та визначення напрямів покращання його функціонування в Україні.

Об’єкт дослідження. Речове забезпечення військ (сил) ЗСУ.

Методи дослідження. В роботі використано такі методи дослідження, як теоретичний пошук, логічне узагальнення та системний підхід.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Відповідно до положення функції речової служби ЗСУ наступні:

здійснення аналізу стану речового забезпечення військ (сил) ЗСУ;

планування, організація та здійснення заходів щодо речового забезпечення військовослужбовців у мирний час та особливий період;

участь в оборонному, у тому числі фінансовому, плануванні за

бюджетними програмами, кодами економічної класифікації видатків і статтями кошторису Міністерства оборони України;

участь у формуванні основних показників державного оборонного замовлення за напрямком діяльності речової служби;

здійснення замовлення матеріально-технічних засобів та лазне-пральних послуг відповідно до потреби та фінансового ресурсу, виділеного на ці цілі;

підготовка та надання пропозицій щодо розподілу фінансового ресурсу військовим частинам та установам ЗСУ для закупівлі матеріально-технічних засобів речової служби за децентралізованими розрахунками;

витребування та організація одержання, зберігання та видача речового та господарського майна;

контроль за надходженням матеріально-технічних засобів номенклатури речової служби, що постачаються для потреб ЗСУ з підприємств національної економіки України, перерозподіл майна (за потреби) для організації безперебійного забезпечення військ (сил);

контроль за виконанням заходів державного оборонного замовлення;

ініціювання проведення досліджень щодо визначеної проблеми, що включають теоретичні, експериментальні, патентні, економічні та маркетингові дослідження, надання вихідних даних для розробки тактико-технічних завдань (технічних завдань) на науково-дослідні роботи (дослідно-конструкторські роботи);

розробка нормативних документів з питань речового забезпечення;

розробка (погодження) тактико-технічних вимог для створення нових зразків технічних засобів речової служби, обмундирування, взуття, спорядження;

організація і контроль за наданням військовими частинами та установами ЗСУ донесень (звітів) у терміни, визначені керівними документами;

формування вихідних даних і визначення потреби в матеріально-технічних засобах та послугах номенклатури речової служби для забезпечення потреб ЗСУ та інших складових сил оборони в мирний час та особливий період;

правильне використання та утримання в порядку і справності матеріальних засобів та технічних засобів служби;

організація взаємодії з іншими складовими сил оборони щодо визначення потреби в матеріально-технічних засобах та послугах для належного виконання їх підрозділами визначених завдань спільно зі Збройними Силами України;

організація і виконання комплексу заходів, спрямованих на безперебійне

забезпечення ЗСУ обмундируванням, взуттям, натільною білизною, постільними речами, спорядженням, спеціальним одягом та спорядженням, санітарно-господарським, спортивним, гірським майном, наметами, тканинами, бойовими прапорами, технічними засобами речової служби та обладнанням, запасними частинами для речових ремонтних майстерень і лазне-пральних підприємств;

організація і виконання комплексу заходів щодо лазне-прального обслуговування військовослужбовців ЗСУ та забезпечення миючими засобами;

визначення пріоритетів щодо організації забезпечення речовим майном, технічними засобами речової служби, послугами з лазне-прального обслуговування;

координація діяльності і контроль за організацією зберігання матеріально-технічних засобів номенклатури речової служби на речових складах установ Тилу Командування Сил логістики ЗСУ та з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій ЗСУ;

контроль за своєчасністю та повнотою доведення норм забезпечення речовим майном до військовослужбовців ЗСУ;

організація та контроль за веденням обліку, звітності матеріально-технічних засобів речової служби, їх наявністю, законністю та правильністю списання;

організація комплексу заходів щодо накопичення (створення) непорушних запасів матеріально-технічних засобів;

організація утримання (ешелонування) запасів матеріальних засобів відповідно до строків готовності військ (сил) ЗСУ та інших складових сил оборони;

контроль за своєчасним поновленням та освіженням матеріально-технічних засобів речової служби;

організація та контроль за веденням обліку і звітності непорушних запасів речового майна та технічних засобів речової служби;

організація та контроль за проведенням заходів утримання в готовності технічних засобів речової служби, в тому числі дотримання міжповірочних інтервалів вимірювальних приладів;

підготовка керівному складу інформаційно-довідкових матеріалів про стан речового забезпечення ЗСУ та інших складових сил оборони;

участь у розробці (погодженні) штатів і табелів до штатів органів

військового управління, з'єднань, військових частин, установ та організацій Збройних Сил України за напрямком діяльності;

визначення потреби в підготовці спеціалістів речової служби у вищих військових навчальних закладах (навчальних центрах, учбових закладах) та надання відповідних замовлень;

участь у розробці (погодженні) програм підготовки спеціалістів речової служби;

контроль за проведенням навчання (підготовки) фахівців речової служби, участь у розподілі особового складу [3, 4] .

Проведення Операції Об'єднаних Сил (ООС) дозволило перевірити реальний стан системи речового забезпечення та на практиці дослідити роботу всіх її складових, оцінити спроможність системи виконувати покладені на них функції та завдання. Так в ході проведення ООС виявленні проблемні питання:

1. Під час проведення часткової мобілізації визначених військових частин встановлено недостатня кількість створених запасів по окремим предметам речового майна, а саме костюми польові літні камуфльовані, куртки польові утеплені, черевики з високими берцями, бронежилети, спальні мішки, каремати. Це сталося у наслідок недостатнього фінансування на відновлення запасів речового майна протягом всього періоду існування ЗСУ.

Так, фінансування потреби у предметах речового майна, миття особового складу та прання білизни здійснювалося на рівні 5%, а відновлення запасів предметів речового майна для утримання їх у непорушних запасах з 2010 року не фінансувались в загальні. Намагання Центрального управління речового забезпечення Тилу Командування Сил логістики ЗСУ вирішити дане питання в ході підготовчого періоду та до сьогоднішнього часу, не призвело до бажаних результатів, внаслідок затримки в організації та здійснення закупівель матеріальних засобів та послуг за державні кошти на рівні Департаменту державних закупівель та ресурсного забезпечення.

2. Недосконалість нормативно-правової бази щодо вирішення питань речового забезпечення в особливий період, що призводить до неможливості проведення керованих спрощених процедур здійснення закупівель та перерозподілу фінансового ресурсу для найбільш нагальних потреб ЗСУ [11].

3. Існуючі норми забезпечення речовим майном не відповідають вимогам сьогодення. На сьогодні є значні проблеми у забезпеченні військовослужбовців, які виконують завдання в рамках проведення ООС засобами індивідуального захисту, спальними мішками та карематами, а батальйонів територіальної

оборони, які відмобілізувалися, крім того предметами постільної групи, взуттям та білизною натільною.

4. Для забезпечення розміщення особового складу в польових умовах особливого періоду та воєнного стану не передбачено такі предмети як, матраци, подушки, ковдри та інше. Передовий досвід іноземних держав та мобільних підрозділів спеціального призначення свідчить про те, що ефективним є забезпечення особистого відпочинку індивідуальними одномісними наметами та спальними мішками з карематами. Це дозволить зменшити обсяг наметів, постільної групи та навантаження на засоби перевезення матеріальних засобів, а також забезпечить скритність розміщення таборів на місцевості.

5. Відсутність у непорушних запасах предметів обмундирування нового зразка та у необхідній кількості для задоволення потреб мобілізації. В ході відмобілізування було придбано та поставлено у війська 97,2 тис. комплектів польового обмундируванням нового зразку, у тому числі для особового складу військових частин, які приймають участь в антитерористичній операції. Крім того, за активною співпрацею з Місією України при НАТО, від держав-членів Альянсу отримано та продовжує отримуватись, в рамках матеріально-технічної допомоги, значний ресурс речового майна та засобів індивідуального захисту для забезпечення Збройних Сил України.

6. Недосконалість штатів та табелів до штатів деяких військових частин.

Відсутність в табелях до штатів військових частин польових технічних засобів миття особового складу (ДДА) та підготовлених спеціалістів для їх обслуговування та експлуатації. Це негативно впливає на організацію миття особового складу підрозділів та військ, які приймають участь у антитерористичній операції.

Речове забезпечення військових частин в ООС здійснюється зі стаціонарних центрів (об'єднаних центрів) забезпечення, баз та складів за територіальним принципом відповідно до розподілу їх по угрупованням.

7. Проведеним аналізом по військовим частинам ЗС України за попередні 3 роки встановлено, що інвентарні предмети речового майна (простирадла, наволочки, тощо) більше списувались (здавались як III категорія) з військових частин чим отримувались, тому норми утримання в окремих частинах зменшувались, крім того це майно було доброї якості, а вилучалось з метою реалізації на ганчір'я.

Некерований процес списання речового майна привів до зниження норми утримання. На даний час склалась така тенденція, що списання речового майна перевищує потребу забезпечення. За таких умов неможливо проводити накопичення норми утримання постільної, натільної білизни.

Через непрозору систему проконтролювати чи дійсно списується або здається майно яке непридатне для використання за прямим призначенням неможливо.

Проведений аналіз умов і факторів дії системи речового забезпечення вимагає її реформування та удосконалення.

Для вирішення цих проблем та з метою упорядкування речового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України затверджено наказ Міністерства Оборони України від 29.04.2016 № 232 «Про речове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту».

Відповідно до пункту першого даного наказу затверджено:

1. 1. Норми забезпечення речовим майном військовослужбовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту у мирний час та особливий період.

2. Інструкцію про організацію речового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України в мирний час та особливий період.

Відповідно вимог даного наказу визначено норми утримання у військових частинах, на кораблях, у військових навчальних закладах, в установах і організаціях Міністерства оборони України:

запас готового обмундирування та взуття у розмірі 10 % річної витрати та запас миючих та ремонтних засобів в обсязі тримісячної потреби;

запас речового майна та миючих засобів на початок року в обсязі не менше 50 % річної витрати, а запас речового майна, яке видається військовослужбовцям строкової служби та курсантам вищих військових навчальних закладів для переходу на літню форму одягу та весняного призову – 90 % річної витрати.

Так, на сьогодні введено на забезпечення сучасне екіпірування (засоби індивідуального захисту, намети, спальні мішки, каремати, розвантажувальні системи, наколінники, налокітники, чоботи гумові, рюкзаки рейдові, окуляри захисні тощо) [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень.

На основі попередніх досліджень [2-10], пропонуємо наступні шляхи удосконалення системи речового забезпечення військових частин і з'єднань Збройних Сил України:

1. Запровадити у Збройних Силах України нову форму забезпечення військовослужбовців речовим майном через створення стаціонарних сервісних центрів речового забезпечення. Для цього перейти на систему виплати офіцерам та військовослужбовцям за контрактом коштів на персоніфікований рахунок для придбання предметів речового майна, які входять до комплекту військової форми одягу.

Нарахування компенсаційних виплат здійснювати на спеціальний особистий рахунок військовослужбовця щорічно, виходячи із заготівельної вартості предметів речового майна, а виплату коштів щомісячно. Придбання предметів військової форми одягу здійснювати на базі державного господарського об'єднання концерну, створивши мережу стаціонарних сервісних центрів речового забезпечення.

Їх кількість буде залежить від дислокації військ, чисельності військовослужбовців в гарнізонах та можливостей сервісних центрів.

Крім стаціонарних сервісних центрів речового забезпечення, доцільно мати також мобільні сервісні пункти видачі речового майна, які за попередньою заявкою (з вказівкою конкретних видів та розмірів речового майна) здійснюють виїзди безпосередньо до пунктів постійної дислокації військових частин, що знаходяться на віддаленні від стаціонарних сервісних центрів речового забезпечення.

Запровадження такої форми речового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України можливе у разі: виділення необхідного фінансового ресурсу; створення на базі концерну (єдиного виконавця) дочірніх підприємств за участю приватних фірм для виготовлення предметів військової форми одягу та стаціонарних сервісних центрів речового забезпечення для його реалізації;

2. Приступити до розроблення нових видів технічних засобів речової служби.

3. На підставі новітніх досягнень науковців та конструкторів внести зміни щодо виготовлення військової форми одягу, а саме:

використання нових тканин з принципово новими якісними показниками;
верхній одяг військовослужбовців для виконання завдань в районах з кліматичними умовами різко відмінними від наших;

4. Більше уваги приділити розробці військового одягу який підтримує

оптимальний мікроклімат військовослужбовця: устілки для взуття; білизна схожа на гідрокостюм; встановити порядок видачі речового майна замість інших предметів у військових частинах ЗС України.

5. Включити до забезпечення всіх категорій військовослужбовців які виконують обов'язки в районах ведення бойових дій та обов'язки по захисту, охороні та обороні військових об'єктів, нові матеріали щодо захисту військовослужбовців від засобів ураження.

Список використаних джерел

1. Сасевич Й.Й. Речове забезпечення у військовій частині (на кораблі) Збройних Сил України в мирний час: навчальний посібник. Львів: АСВ, 2012 р. 408 с.
2. Малиневський В.В., Манзяк О.М., Ніколайчук Л.Г. Сучасна військова форма як вид спецодягу та її вдосконалення в Україні. *Товарознавчий вісник*. 2021. Випуск 14. С. 227-237.
3. Про затвердження тимчасової настанови з логістичного забезпечення Збройних Сил України : Наказ МО України від 21.07.2019 р. № 236.
4. Доктрина застосування сил логістики, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України, вересень, 2020.
5. Ніколайчук Л.Г. Використання сучасних нанотехнологій для формування заданого рівня якості та безпечності одяговому нанотекстилю спеціального призначення. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету* 2021. Вип. 26. С. 95–101.
6. Про речове забезпечення військовослужбовців ЗС України : Наказ МО України від 29.04.2016 р. № 232.
7. Бойове екіпірування військовослужбовця Збройних Сил України: навчальний посібник. Львів: НАСВ, 2017. 190 с.
8. Дурач В.М. Основні вимоги до військової форми та шляхи покращення її властивостей в аспекті підвищення захисту воїнів. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2021. Вип. 27. С. 22–26.
9. Військовий і камуфляжний одяг [Електронний ресурс]. - URL : <http://www.ozon.com.ua/ua/spec/voennaya-i-kamuflyazhnaya-odezhda/>.
10. Ніколайчук Л.Г. Роль нанотекстилю у формуванні вітчизняного ринку спецодягу та застосуванні в логістичному забезпеченні військових формувань. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2020. Вип. 23. С. 49-57.
11. Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.20 р. № 808-IX. Офіційний вісник України від 28.08.2020 — 2020 р., № 67, стор. 223, стаття 2147, код акту 100462/2020.

References

1. Saievych Y.I. (2012). Rechove zabezpechennia u viiskovii chastyni (na korabli) Zbroinykh Syl Ukrainy v myrnyi chas: navchalnyi posibnyk [Material support in the military unit (on the ship) of the Armed Forces of Ukraine in peacetime: a textbook]. Lviv: ASV, 2012.
2. Malynivskyi V.V. Suchasna viiskova forma yak vyd spetsodiyahu ta yii vdoskonalennia v

Ukraini [Modern military uniform as a type of overalls and its improvement in Ukraine]. *Tovaroznavchyi visnyk [Commodity Bulletin]*. Luts'k, 2021.

3. On approval of the temporary instruction on logistical support of the Armed Forces of Ukraine : Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated July 21, 2019 № 236.

4. Doctrine of the use of logistics forces, approved by the Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine, September, 2020.

5. Nikolaichuk L.H. (2021). Vykorystannia suchasnykh nanotekhnolohii dlia formuvannia zadanoho rivnia yakosti ta bezpechnosti odiahovomu nanotekstyliu spetsialnoho pryznachennia [The use of modern nanotechnologies to form a given level of quality and safety of special purpose clothing nanotextiles]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu [Bulletin of Lviv University of Trade and Economics]*. Lviv. 2021. Ussue 26. P. 95–101.

6. On material support of servicemen of the Armed Forces of Ukraine : Order of the Ministry of Defense of Ukraine of April 29, 2016 № 232.

7. Combat equipment of a serviceman of the Armed Forces of Ukraine: a textbook. Lviv: NASV, 2017. 190 p.

8. Durach V.M. (2021). Osnovni vymohy do viiskovoi formy ta shliakhy pokrashchennia yii vlastyvostei v aspekti pidvyshchennia zakhystu voyniv [Basic requirements for military uniforms and ways to improve its properties in terms of improving the protection of soldiers]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu [Bulletin of Lviv University of Trade and Economics]*. Lviv. 2021. Vyp. 27. P. 22–26.

9. Military and camouflage clothing [Electronic resource]. URL: <http://www.ozon.com.ua/ua/spec/voennaya-i-kamuflyazhnaya-odezhda/>.

10. Nikolaichuk L.H.(2020). Rol nanotekstyliu u formuvanni vitchyznianoho rynku spetsodiahu ta zastosuvanni v lohistychnomu zabezpechenni viiskovykh formuvan [The role of nanotextiles in the formation of the domestic market of overalls and their use in the logistics of military formations]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*. 2020. Ussue 23. P. 49-57.

11. On defense procurement: Law of Ukraine of 17.07.20 № 808-IX. Official Gazette of Ukraine dated 28.08.2020 - 2020, № 67, p. 223, Article 2147, Act Code 100462/2020.

Goal. *Reorganization of the system of material support of units and subdivisions of the Armed Forces of Ukraine is a difficult and in fact quite important issue because one of the guarantors of the success of troops in defending the state, protecting its sovereignty, territorial integrity and inviolability is the existence of such a system. functioned both in peacetime and in special periods. Therefore, the purpose of our study was a theoretical search, analysis of literature sources in the field of material security and identify ways to improve its functioning in Ukraine.*

Method. *In writing the article, research methods such as theoretical search, logical generalization and systematic approach were used.*

Results. *The urgency of the issue to improve of material support system of the Armed Forces of Ukraine is to rethink its importance, especially in peacetime. In the conditions of modern war the role and importance of the organization of material support have considerably increased. This is*

confirmed by the experience of hostilities during the anti-terrorist operation, which shows that the degree of material support of combat units and units of the Armed Forces of Ukraine was determined by their plan.

Therefore, in theoretical terms, the study of the purpose, composition, capabilities of forces and means of material support, the basics of their use in modern operations, as well as the main issues of their organization are urgent tasks for government agencies that organize material support of the Armed Forces of Ukraine in operations.

The results of our work were to identify the most important ways to improve material security.

Scientific novelty. *In modern conditions, military and special clothing is subject to fundamentally new tactical and technical requirements. If in the relatively recent past the main attention was paid to the protection of servicemen from adverse climatic conditions, now the development of field uniforms is aimed at protecting personnel from a range of striking factors of modern weapons. The creation of new models of weapons, military equipment and their equipment of the Armed Forces of Ukraine required the development and adoption of a number of new items of special and protective clothing.*

Practical meaning. *In modern conditions, the search for new ways and forms of material support of troops, the creation of living conditions at a level of sufficient comfort for servicemen of the Armed Forces of Ukraine. The article analyzed the existing military clothing, provided information on new developments and suggested promising areas for improvement.*

Key words: *material support system, organization of material support, combat unit, special period, overalls, requirements.*